Službeni list
Europske unije

HR
Serija C

C/2025/350

20.1.2025.

OBAVIJEST KOMISIJE

Smjernice o zaključenju operativnih programa donesenih u svrhu pružanja pomoći iz Fonda europske pomoći za najpotrebitije (2014. – 2020.)

(C/2025/350)

Operativni programi u okviru Fonda europske pomoći za najpotrebitije za programsko razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020., uključujući programe koji se financiraju sredstvima u okviru Pomoći za oporavak za koheziju i europska područja (REACT-EU), moraju se pravodobno i učinkovito zaključiti. Zbog toga su potrebne smjernice o tome kako zaključiti te programe u skladu s Uredbom (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) i pravnim aktima opće primjene donesenima na temelju te uredbe.

U smjernicama se uzima u obzir dosad nezabilježena kriza uzrokovana bolešću COVID-19 u 2020. i 2021. te njezin učinak na provedbu programa.

Cilj je smjernica pomoći državama članicama u postupku zaključenja programa i objasniti im kako se taj postupak provodi. Smjernicama je obuhvaćeno financijsko podmirenje nepodmirenih proračunskih obveza EU-a konačnom isplatom državi članici svih preostalih iznosa u okviru programa; opoziv ili povrat iznosa koje je Europska komisija nepropisno isplatila državi članici; i/ili opoziv konačne isplate.

Sustav godišnje provjere i prihvaćanja računovodstvene dokumentacije znatno je pojednostavnio postupak zaključenja. Kao rezultat toga, zaključenje programa trebalo bi se temeljiti samo na dokumentima koji se odnose na konačnu obračunsku godinu te na posljednje ili najnovije godišnje izvješće o provedbi.

IZJAVA O OGRANIČENJU ODGOVORNOSTI:

Ovo je radni dokument koji je pripremila Komisija. U njemu se na temelju primjenjivog prava EU-a pružaju tehničke smjernice namijenjene kolegama i tijelima koji sudjeluju u zaključenju Fonda europske pomoći za najpotrebitije. Ovim se smjernicama ne dovode u pitanje tumačenja Suda Europske unije ni Općeg suda.

Sadržaj

Stranica

1. OPĆA NAČELA 3
2. MOGUĆNOST PRIJEVREMENOG ZAKLJUČENJA 3
3. ROK ZA IZMJENU PROGRAMÂ 3
4. FINANCIJSKO UPRAVLJANJE 3
   - 4.1. Opoziv odobrenih sredstava 3
   - 4.2. Poravnanje pretfinanciranja 4
   - 4.3. Izračun konačne isplate 4
   - 4.4. Ugovaranje većih izdataka od dodijeljenih sredstava 4
5. IZVJEŠĆIVANJE O PROVEDBI PROGRAMA PRI ZAKLJUČENJU 5
6. NEPRAVILNOSTI 6
   - 6.1. Postupanje u slučaju nepravilnosti u konačnoj obračunskoj godini 6
   - 6.2. Iznosi za povrat i nepovrativi iznosi 6

([1]) Uredba (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. oFondu europske pomoći za najpotrebitije (SL L 72, 12.3.2014., str. 1.).

6.3. Rizik od nepravilnosti zbog kojeg programska tijela dodatno provjeravaju izdatke koji su već prijavljeni Komisiji 7
7. DOSTAVLJANJE DOKUMENATA O ZAKLJUČENJU 7
7.1. Rok za dostavljanje dokumenata o zaključenju 7
7.2. Izmjena dokumenata o zaključenju nakon isteka roka za njihovo dostavljanje 7
7.3. Raspoloživost dokumentacije 8
8. SADRŽAJ DOKUMENATA O ZAKLJUČENJU 8
8.1. Završno izvješće o provedbi 8
8.2. Računovodstvena dokumentacija 8
8.3. Izjava o upravljanju i godišnji sažetak 8
8.4. Revizorsko mišljenje i izvješće o kontroli 8
9. KONAČNA ISPLATA 9
10. PITANJA ZAKONITOSTI I PRAVILNOSTI 9

1. **OPĆA NAČELA**

Ove se smjernice primjenjuju na zaključenje programa u okviru Fonda europske pomoći za najpotrebitije (FEAD) u skladu s Uredbom o FEAD-u za programsko razdoblje 2014. – 2020 ([2]).

Zaključenje programa obuhvaća financijsko podmirenje nepodmirenih proračunskih obveza EU-a konačnom isplatom državi članici ([3]) za program i/ili opozivom ili povratom iznosa koje je Komisija pogrešno isplatila državi članici. Zaključenjem programa ne dovodi se u pitanje ovlast Komisije da odredi financijske ispravke.

2. **MOGUĆNOST PRIJEVREMENOG ZAKLJUČENJA**

Države članice mogu zatražiti prijevremeno zaključenje programa ako su obavile sve aktivnosti povezane s provedbom programa. U tu bi se svrhu konačnom obračunskom godinom programa trebala smatrati obračunska godina koja prethodi onoj koja traje od 1. srpnja 2023. do 30. lipnja 2024. Ako Komisija prihvati takav zahtjev, država članica do 15. veljače godine koja slijedi nakon predmetne obračunske godine mora dostaviti dokumente o zaključenju utvrđene u članku 52. Uredbe o FEAD-u („dokumenti o zaključenju"). Prijevremeno zaključenje trebalo bi biti u skladu sa svim pravilima o zaključenju.

Za programe pomoći u hrani i/ili osnovne materijalne pomoći (tj. operativne programe tipa I.) završna strukturirana anketa mora se provesti 2022. Međutim, ako je država članica sve mjere u okviru programa provela prije 2022., ne mora provesti strukturiranu anketu 2022. U tom slučaju Komisija preporučuje provođenje ankete u posljednjoj godini u kojoj je raspodijeljena pomoć u hrani i/ili osnovna materijalna pomoć.

3. **ROK ZA IZMJENU PROGRAMÂ**

Kako bi se osigurala pravilna provedba programa i pravodobna priprema zaključenja, države članice trebale bi do rujna 2023. podnijeti zahtjeve za izmjene programa ([4]), uključujući izmjenu plana financiranja. Time će se omogućiti da se odluke donesu do konačnog roka prihvatljivosti, odnosno 31. prosinca 2023. Jedina je iznimka podnošenje revidiranog financijskog plana u kojem je za financijsku godinu 2020. iskazan smanjeni iznos financiranja nakon primjene pravila o automatskom opozivu iz članka 59. stavka 1. Uredbe o FEAD-u. U tom slučaju zahtjev za izmjenu programa mora se podnijeti Komisiji do 30. lipnja 2024 ([5]).

Države članice trebale bi obavijestiti Komisiju o svakoj odluci o izmjeni elemenata iz članka 9. stavka 4. prvog podstavka Uredbe o FEAD-u ([6]) prije konačnog datuma prihvatljivosti, tj. 31. prosinca 2023.

4. **FINANCIJSKO UPRAVLJANJE**

4.1. **Opoziv odobrenih sredstava**

Pravilo automatskog opoziva iz članka 59. stavka 1. Uredbe o FEAD-u primjenjuje se na sve proračunske obveze, uključujući one koje se odnose na posljednju godinu programskog razdoblja (2020.).

([2]) Uredba (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o Fondu europske pomoći za najpotrebitije (SL L 72, 12.3.2014., str. 1).

([3]) U skladu s člankom 138. stavkom 1. Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, SL C 384I, 12.11.2019., str. 1., kad je riječ o provedbi programa i aktivnosti Unije za koje su obveze preuzete u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom (VFO) za razdoblje 2014. – 2020. ili prethodnim financijskim perspektivama, nakon 31. prosinca 2020. do zaključenja tih programa i aktivnosti Unije na Ujedinjenu Kraljevinu i dalje će se primjenjivati primjenjivo pravo Unije, uključujući pravila o financijskim ispravcima i poravnanju računovodstvene dokumentacije, osim ako Zajednički odbor donese tehničke mjere u skladu s člankom 138. stavkom 5. Sporazuma o povlačenju. Međutim, trebalo bi napomenuti da se u skladu s člankom 154. petim podstavkom UZO-a, kako je izmijenjen Uredbom (EU) 2020/2221 od 23. prosinca 2020., odredbe ovih Smjernica koje se odnose na sredstva REACT-EU ne primjenjuju na Ujedinjenu Kraljevinu.

([4]) Članak 9. Uredbe o FEAD-u.

([5]) Članak 61. stavak 4. Uredbe o FEAD-u.

([6]) Kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2020/559 od 23. travnja 2020.

Obveze koje ostanu otvorene najkasnije do 15. veljače 2026. ili 1. ožujka 2026., ako Komisija produlji rok ([7]), bit će opozvane ako bilo koji od dokumenata o zaključenju dotad ne bude predan Komisiji.

U skladu s člankom 6.a stavkom 1. Uredbe o FEAD-u ([8]) posljednja godina programskog razdoblja za programe FEAD-a kojima države članice mogu dodijeliti dodatna sredstva REACT-EU jest 2021. ili, ako je primjenjivo, 2022. U skladu s člankom 6.a stavkom 3. iste Uredbe, neiskorištene obveze povezane s dodatnim sredstvima bit će opozvane tijekom zaključenja.

4.2. **Poravnanje pretfinanciranja**

Komisija će najkasnije do zaključenja programa poravnati početno pretfinanciranje isplaćeno državama članicama ([9]). To se odnosi i na dodatno pretfinanciranje isplaćeno iz sredstava REACT-EU ([10]).

Iznosi isplaćeni kao pretfinanciranje moraju se opravdati prihvatljivim izdacima prijavljenima najkasnije pri zaključenju programa. Međutim, poravnanje pretfinanciranja može započeti čim uplate u okviru programa dosegnu najviši doprinos FEAD-a utvrđen u odluci Komisije o odobrenju programa. U tom slučaju Komisija će za poravnanje pretfinanciranja upotrijebiti prihvatljive izdatke navedene u zahtjevu za plaćanje. Poravnanje će se dovršiti tek nakon prihvaćanja računovodstvene dokumentacije.

4.3. **Izračun konačne isplate**

Za konačnu obračunsku godinu, kao i za svaku drugu obračunsku godinu, Komisija će nadoknaditi 90 % iznosa koji zatraži država članica kao zahtjev za međuplaćanje primjenom stope sufinanciranja na prihvatljive javne rashode navedene u zahtjevu za plaćanje, pod uvjetom da u programu postoje dostupne obveze. Učinak programa REACT-EU na stopu sufinanciranja uzet će se u obzir u trenutku izračuna zaključenja.

Komisija će odrediti iznos koji će se naplatiti fondu za konačnu obračunsku godinu kako je opisano u članku 50. Uredbe o FEAD-u. U članku 50. stavku 6. Uredbe o FEAD-u navodi se da Komisija izračunava iznos koji se naplaćuje fondu za obračunsku godinu na temelju prihvaćenih računa, uzimajući u obzir iznose u računima i ukupna plaćanja koja je Komisija izvršila tijekom obračunske godine.

Nakon što Komisija izračuna iznos koji se naplaćuje fondu, poravnat će preostali iznos pretfinanciranja.

U skladu s člankom 40. stavkom 2. Uredbe o FEAD-u konačni iznos isplaćen iz fonda ne smije premašiti najveći mogući iznos doprinosa iz fonda, kako je utvrđeno u odluci Komisije o odobravanju operativnog programa.

Dospjeli iznos za plaćanje/povrat izračunan u skladu s objašnjenim pravilima odgovarat će konačnoj isplati za program.

4.4. **Ugovaranje većih izdataka od dodijeljenih sredstava**

Ugovaranje većih izdataka od dodijeljenih sredstava (engl. overbooking) praksa je država članica da Komisiji prijave prihvatljive izdatke koji premašuju najviši doprinos iz fonda utvrđen u odluci Komisije o odobrenju programa.

S obzirom na to da su zahtjevi za plaćanje kumulativni samo u određenoj obračunskoj godini, ako program dosegne maksimalni doprinos iz fonda utvrđen u odluci Komisije o odobrenju programa prije konačne obračunske godine, izdaci prijavljeni Komisiji koji premašuju taj maksimalni doprinos iz fonda neće se prenijeti u sljedeću obračunsku godinu.

Stoga tijela za ovjeravanje mogu odlučiti da će se iznosi koji su određene obračunske godine uneseni u njihov računovodstveni sustav prijaviti Komisiji sljedeće obračunske godine ili u konačnoj obračunskoj godini.

([7]) Članak 59. stavak 2. Uredbe o FEAD-u, kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2024/795 od 29. veljače 2024.
([8]) Kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2021/177 od 10. veljače 2021.
([9]) Članak 44. stavak 4. Uredbe o FEAD-u.
([10]) Članak 6.a. stavak 4. Uredbe o FEAD-u, kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2021/177 od 10. veljače 2021.

Uzimajući to u obzir i budu li države članice željele da im ugovoreni veći izdaci od dodijeljenih sredstava budu raspoloživi u konačnoj obračunskoj godini, umjesto da te veće izdatke prijave Komisiji bilo koje obračunske godine koja prethodi konačnoj, mogle bi iskorištavati te izdatke kako bi zadovoljile potrebe programa. Države članice mogu razmotriti prijavljivanje većih izdataka samo u konačnoj obračunskoj godini, osim ako ih moraju prijaviti u ranijoj obračunskoj godini kako bi zamijenile utvrđene netočne iznose (unutar ograničenja doprinosa fonda).

Ako veći izdaci nisu potrebni prije konačne obračunske godine, države članice trebale bi ih prijaviti Komisiji samo u konačnoj obračunskoj godini, uključujući izdatke nastale i plaćene tijekom prethodnih obračunskih godina ([11]). Ugovoreni veći izdaci od dodijeljenih sredstava koji se prijave Komisiji u konačnoj obračunskoj godini uzet će se u obzir pri zaključenju i nakon njega kako bi se zamijenili netočni iznosi (prijavljeni bilo koje obračunske godine, uključujući konačnu obračunsku godinu) koji bi se otkrili kasnije. Ne dovodeći u pitanje članak 56. stavak 7. Uredbe o FEAD-u, države članice će netočne iznose utvrđene nakon dostavljanja računovodstvene dokumentacije konačne obračunske godine / nakon zaključenja možda moći zamijeniti ugovorenim većim izdacima od dodijeljenih sredstava.

5. **IZVJEŠĆIVANJE O PROVEDBI PROGRAMA PRI ZAKLJUČENJU**

U skladu s člankom 2. Delegirane uredbe Komisije (EU)br. 1255/2014 ([12]) završno izvješće o provedbi izdano pri zaključenju mora sadržavati sljedeće stavke:

— informacije o provedbi programa, s upućivanjem na zajedničke pokazatelje koji se upotrebljavaju za djelomično ili potpuno dovršenu operaciju;

— informacije o aktivnostima prilikom kojih se uzimaju u obzir načela utvrđena u članku 5. stavcima 6. i 11. te, prema potrebi, članku 5. stavku 13. Uredbe o FEAD-u i procjenu tih aktivnosti.

Uredbom (EU) 2024/795 ([13]) (Uredba o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu – „Uredba o STEP-u”), kojom je izmijenjena Uredba o FEAD-u radi veće fleksibilnosti u zaključenju programa koji se podupiru iz FEAD-a, produljuje se razdoblje prihvatljivosti troškova nadoknađenih na temelju članka 26. stavka 2. točaka od (b) do (e) Uredbe o FEAD-u – odgovarajući troškovi prihvatljivi su pod uvjetom da se odgovarajuća djelovanja koja čine osnovu za plaćanje (tj. raspodjela hrane/osnovne materijalne pomoći ili pružanje popratnih mjera) provode do podnošenja konačnog zahtjeva za međuplaćanje za konačnu obračunsku godinu (tj. najkasnije do 31. srpnja 2025.). Stoga se podaci u završnom izvješću o provedbi moraju odnositi na ono što je raspodijeljeno operacijama koje su primale potporu na temelju programa do datuma podnošenja konačnog zahtjeva za međuplaćanje za konačnu obračunsku godinu. Sva pomoć u hrani ili osnovna materijalna pomoć koja je kupljena, ali nije raspodijeljena prije podnošenja konačnog zahtjeva za međuplaćanje za konačnu obračunsku godinu ne bi trebala biti uključena u završno izvješće o provedbi.

Osim toga, države članice u kojima se provode operativni programi za socijalnu uključenost najpotrebitijih osoba (operativni program tipa II.) trebale bi osigurati:

— podatke o pokazateljima specifičnima za program te kvantificirane ciljne vrijednosti,

— informacije o promjenama pokazatelja rezultata,

— informacije o napretku u ostvarivanju posebnih ciljeva programa i procjenu tog napretka.

([11]) Države članice mogu zatražiti prijevremeno zaključenje ako su obavile sve aktivnosti povezane s provedbom programa. U takvim slučajevima prethodna obračunska godina (prije razdoblja od 1. srpnja 2023. do 30. lipnja 2024.) smatra se konačnom obračunskom godinom programa.

([12]) Delegirana uredba Komisije (EU) br. 1255/2014 od 17. srpnja 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o Fondu europske pomoći za najpotrebitije utvrđivanjem sadržaja godišnjih i završnih izvješća o provedbi, uključujući popis zajedničkih pokazatelja (SL L 337, 25.11.2014., str. 46.).

([13]) Uredba (EU) 2024/795 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. veljače 2024. o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP) i o izmjeni Direktive 2003/87/EZ te uredaba (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 i (EU) 2021/241 (SL L, 2024/795, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

6. **NEPRAVILNOSTI**

Računovodstvena dokumentacija za svaku obračunsku godinu, uključujući konačnu godinu, mora sadržavati:

— povučene i vraćene iznose tijekom obračunske godine,

— iznose za povrat na kraju obračunske godine i

— nepovrative iznose ([14]).

Format za izvješćivanje o povlačenju i povratima, iznosima za povrat i nepovrativim iznosima utvrđen je u modelu u Prilogu V. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2015/341 ([15]) (dodaci 2., 3. i 4.).

Države članice moraju navesti podjelu povučenih i vraćenih iznosa tijekom obračunske godine i povrata koji su u tijeku na kraju obračunske godine po obračunskoj godini prijave povezanih rashoda.

6.1. **Postupanje u slučaju nepravilnosti u konačnoj obračunskoj godini**

S obzirom na to da se nakon podnošenja konačnog zahtjeva za međuplaćanje koji se mora dostaviti do 31. srpnja 2025. Komisiji neće moći podnijeti naknadni zahtjevi za plaćanje, svi potrebni odbici (bez obzira na to što se možda odnose na izdatke prijavljene prethodnih obračunskih godina) moraju se izvršiti u računovodstvenoj dokumentaciji konačne obračunske godine i o njima se mora izvijestiti u dodatku 5. modela za računovodstvenu dokumentaciju.

U skladu s člankom 49. stavkom 2. Uredbe o FEAD-u država članica može odlučiti isključiti izdatke iz računa konačne obračunske godine zbog procjene zakonitosti i pravilnosti tih izdataka koja je u tijeku. Ako se naknadno utvrdi da su takvi izdaci zakoniti i pravilni, ne mogu se ponovno prijaviti jer neće biti naknadnih zahtjeva za međuplaćanje u koje bi ih se uključilo.

6.2. **Iznosi za povrat i nepovrativi iznosi**

Države članice u računovodstvenoj dokumentaciji za konačnu obračunsku godinu mogu izvijestiti o iznosima za povrat i nepovrativim iznosima koji se odnose na izdatke prijavljene ne samo u prethodnim obračunskim godinama, nego i u konačnoj ([16]). U računovodstvenoj dokumentaciji za konačnu obračunsku godinu mogu izvijestiti i o iznosima koji su nakon završetka konačne obračunske godine, ali prije dostavljanja dokumenata o zaključenju, postali iznosi za povrat ili nepovrativi iznosi ([17]).

Komisija će iz izračuna konačne isplate isključiti iznose koji su navedeni kao iznosi za povrat i nepovrativi iznosi ([18]).

Komisija će na temelju ishoda postupka povrata i/ili Komisijine procjene nepovrativih iznosa provedene u skladu s postupkom utvrđenim u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2016/1986 odlučiti hoće li navedene iznose nadoknaditi iz proračuna EU-a ([19]). Iznosi navedeni u dodacima 3. i 4. računovodstvenoj dokumentaciji koji se odnose na izdatke prijavljene u konačnoj obračunskoj godini trebalo bi unijeti u stupac A dodatka 1. računovodstvenoj dokumentaciji kako bi se oni u budućnosti potencijalno mogli nadoknaditi iz proračuna EU-a ovisno o ishodu povezanih postupaka ili procjena.

Država članica trebala bi što prije obavijestiti Komisiju o ishodu postupka povrata koji je u tijeku.

([14]) Članak 49. stavak 1. točka (b) Uredbe o FEAD-u.

([15]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/341 od 20. veljače 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu modela za dostavljanje određenih informacija Komisiji (SL L 60, 4.3.2015., str. 1.).

([16]) Kako bi države članice mogle iskoristiti mogućnost da iznose za povrat pri zaključenju ili nakon zaključenja prijave kao nepovrative ako je riječ o iznosima za povrat koji se odnose na konačnu obračunsku godinu programskog razdoblja.

([17]) Jamstveni paket za konačnu obračunsku godinu.

([18]) Zbog toga će u slučaju pozitivne konačne isplate iznos za plaćanje ili poravnanje biti niži ili će u slučajevima u kojima konačna isplata odgovara povratu iznos za povrat biti viši.

([19]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/1986 od 30. lipnja 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu uvjeta i postupaka za utvrđivanje hoće li se države članice teretiti za nepovrative iznose povezane s Fondom europske pomoći za najpotrebitije (SL L 306, 15.11.2016., str. 1).

Ako država članica zaključi da bi se za nepovrative iznose trebalo teretiti proračun EU-a, Komisiji bi trebala podnijeti zahtjev za potvrdu takvog zaključka koristeći obrazac iz Priloga Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2016/1986 ([20]). Komisija će u skladu s pravilima utvrđenima u članku 3. Delegirane uredbe utvrditi bi li za nepovrative iznose trebalo teretiti proračun EU-a. To se odnosi na nepovrative iznose unesene u Dodatak 4. („nepovrativi iznosi") programskoj računovodstvenoj dokumentaciji utvrđen u Prilogu V. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2015/341 te iznose unesene u Dodatak 3. („iznosi za povrat") istom prilogu kao iznose za povrat i iznose koji nakon dostavljanja računovodstvene dokumentacije za konačnu obračunsku godinu mogu postati nepovrativi.

6.3. **Rizik od nepravilnosti zbog kojeg programska tijela dodatno provjeravaju izdatke koji su već prijavljeni Komisiji**

Ako se otkrije rizik od nepravilnosti zbog kojeg programska tijela dodatno provjeravaju izdatke koji su već prijavljeni Komisiji, nacionalna tijela moraju poštovati sljedeće rokove:

— kad je riječ o izdacima koji su odbijeni od računovodstvene dokumentacije za obračunsku godinu koja prethodi konačnoj obračunskoj godini u skladu s člankom 49. stavkom 2. Uredbe o FEAD-u, dodatne provjere moraju se završiti na vrijeme kako bi se izdaci mogli prijaviti najkasnije u okviru konačnog zahtjeva za međuplaćanje koji se mora podnijeti do 31. srpnja 2025.,

— ako zbog rizika od nepravilnosti programska tijela dodatno provjeravaju izdatke prijavljene u konačnoj obračunskoj godini, odluku o zakonitosti i pravilnosti izdataka, a stoga i odluku o tome hoće li se ti izdaci zadržati ili odbiti od računovodstvene dokumentacije za konačnu obračunsku godinu, trebalo bi donijeti u trenutku dostavljanja računovodstvene dokumentacije, koja se mora dostaviti najkasnije do 15. veljače 2026. ili 1. ožujka 2026. ako Komisija produlji rok.

7. **DOSTAVLJANJE DOKUMENATA O ZAKLJUČENJU**

7.1. **Rok za dostavljanje dokumenata o zaključenju**

Države članice moraju dostaviti dokumente o zaključenju najkasnije do 15. veljače 2026 ([21]). Komisija može produljiti taj rok do 1. ožujka 2026. na temelju zahtjeva dotične države članice podnesenog u skladu s člankom 63. stavkom 7. Financijske uredbe ([22]).

Komisija će automatski opozvati dio obveza koje ostanu otvorene ako se najkasnije do 15. veljače 2026. (ili do 1. ožujka 2026. ako se produlji rok) ne dostavi bilo koji od dokumenta o zaključenju ([23]). U takvim slučajevima zaključenje programa provodit će se na temelju dostupnih informacija.

Ako se bilo koji od dokumenta o zaključenju ne dostavi, to može upućivati na ozbiljan nedostatak u sustavu upravljanja i kontrole programa koji dovodi u pitanje doprinos EU-a koji je već plaćen za program. U takvim slučajevima Komisija može odlučiti odrediti financijski ispravak.

7.2. **Izmjena dokumenata o zaključenju nakon isteka roka za njihovo dostavljanje**

Države članice ne smiju mijenjati nijedan dokument o zaključenju nakon isteka roka za njegovo dostavljanje, osim ako Komisija zatraži izmjenu ili u slučaju administrativnih pogrešaka.

([20]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/1986 od 30. lipnja 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu uvjeta i postupaka za utvrđivanje hoće li se države članice teretiti za nepovrative iznose povezane s Fondom europske pomoći za najpotrebitije (SL L 306, 15.11.2016., str. 1).

([21]) U skladu s člankom 52. stavkom 1. u vezi s člankom 48. Uredbe o FEAD-u kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2024/795 i člankom 63. stavkom 5. Financijske uredbe.

([22]) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 SL L 193, 30.7.2018., str. 1.

([23]) Članak 59. stavak 2. Uredbe o FEAD-u.

7.3. **Raspoloživost dokumentacije**

U skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe o FEAD-u razdoblje čuvanja dokumenata moglo bi se prekinuti u slučaju sudskog postupka ili na temelju obrazloženog zahtjeva Komisije.

8. **SADRŽAJ DOKUMENATA O ZAKLJUČENJU**

8.1. **Završno izvješće o provedbi**

U skladu s člankom 13. stavkom 6. Uredbe o FEAD-u završno izvješće o provedbi mora sadržavati sve informacije propisane člankom 2. Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 1255/2014 ([24]).

Informacije uključene u financijsko izvješće o provedbi trebale bi biti usklađene sa završnim izvješćem o kontroli, izjavom o zaključenju i završnim izvješćem o izdacima.

U skladu s člankom 13. stavkom 5. Uredbe o FEAD-u Komisija će pregledati završno izvješće o provedbi i obavijestiti državu članicu o svojim primjedbama u roku od pet mjeseci od datuma njegova primitka. Ako Komisija u tom roku ne dostavi primjedbe, izvješće će se smatrati prihvaćenim.

Države članice moći će odgovoriti na primjedbe Komisije o završnom izvješću o provedbi u roku od dva mjeseca. Komisija može na zahtjev države članice produljiti taj rok za dodatna dva mjeseca. Završno izvješće o provedbi bit će prihvaćeno ako Komisija nema primjedbi ili ako se na sve njezine primjedbe primjereno odgovori.

8.2. **Računovodstvena dokumentacija**

Kao i za svaku drugu godinu, računi za konačnu obračunsku godinu moraju sadržavati informacije navedene u članku 49. stavku 1. Uredbe o FEAD-u. Struktura računovodstvene dokumentacije utvrđena je u Prilogu V. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2015/341 ([25]).

Pregled i prihvaćanje računovodstvene dokumentacije za konačnu obračunsku godinu obavljaju se u skladu s istim pravilima koja vrijede za pregled i prihvaćanje računovodstvene dokumentacije za bilo koju drugu obračunsku godinu.

Komisija će primijeniti relevantne postupke za pregled i prihvaćanje računovodstvene dokumentacije za konačnu obračunsku godinu i najkasnije do 31. svibnja 2026. obavijestiti državu članicu o tome smatra li da je računovodstvena dokumentacija potpuna, točna i istinita ([26]).

8.3. **Izjava o upravljanju i godišnji sažetak**

Kao i za sve obračunske godine, struktura izjave o upravljanju za konačnu obračunsku godinu utvrđena je u Prilogu I. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2015/1386 ([27]).

8.4. **Revizorsko mišljenje i izvješće o kontroli**

Kao i za sve obračunske godine, struktura revizorskog mišljenja za konačnu obračunsku godinu utvrđena je u Prilogu III. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2015/1386.

Kao i za sve ostale obračunske godine, struktura revizorskog izvješća za konačnu obračunsku godinu utvrđena je u Prilogu IV. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2015/1386.

([24]) Delegirana uredba Komisije (EU) br. 1255/2014 od 17. srpnja 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o Fondu europske pomoći za najpotrebitije utvrđivanjem sadržaja godišnjih i završnih izvješća o provedbi, uključujući popis zajedničkih pokazatelja (SL L 337, 25.11.2014., str. 34.).

([25]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/341 od 20. veljače 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu modela za dostavljanje određenih informacija Komisiji (SL L 60, 4.3.2015., str. 1.).

([26]) Članak 50. Uredbe o FEAD-u.

([27]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1386 od 12. kolovoza 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu modela za izjavu rukovodstva, revizijsku strategiju, revizorsko mišljenje i godišnje izvješće o kontroli (SL L 214, 13.8.2015., str. 9).

Izvješće o kontroli za konačnu obračunsku godinu trebalo bi sadržavati i sljedeće:

— informacije o otvorenim pitanjima proizišlima iz revizija koje je provela Komisija ili Europski revizorski sud, a koje bi trebalo navesti u odjeljku 8. izvješća o kontroli („Ostali podaci”);

— jamstvo pouzdanosti podataka koji se odnose na pokazatelje.

U izvješću o kontroli za konačnu obračunsku godinu nacionalna tijela za reviziju trebala bi zaključiti da su podaci koji se odnose na pokazatelje pouzdani. Trebali bi pružiti i završnu procjenu ključnog 6. zahtjeva: „Pouzdan sustav za prikupljanje, bilježenje i pohranjivanje podataka u svrhu praćenja, ocjenjivanja, financijskog upravljanja, provjere i revizije.”, utvrđen u tablici 1. Priloga II. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) br. 532/2014 ([28]). Ta bi završna procjena trebala posebno sadržavati potvrdu o tome da su agregirani podaci dostavljeni Komisiji točni.

9. **KONAČNA ISPLATA**

Komisija će konačni iznos isplatiti najkasnije u roku tri mjeseca nakon datuma prihvaćanja računovodstvene dokumentacije za konačnu obračunsku godinu ili mjesec dana nakon datuma prihvaćanja završnog izvješća o provedbi, koji god datum bio kasniji ([29]).

Time se ne dovodi u pitanje ovlast Komisije da prekine rok za konačnu isplatu ili obustavi takvo plaćanje.

10. **PITANJA ZAKONITOSTI I PRAVILNOSTI**

Nakon konačne isplate i zaključenja programa Komisija može postaviti pitanja o zakonitosti i pravilnosti transakcija povezanih s izdacima u prihvaćenoj računovodstvenoj dokumentaciji.

Zaključenjem programa ne dovodi se u pitanje ovlast Komisije da u skladu s člancima 55. i 56. Uredbe o FEAD-u odredi financijske ispravke.

([28]) Delegirana uredba Komisije (EU) br. 532/2014 od 13. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 223/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o Fondu europske pomoći za najpotrebitije (SL L 148, 20.5.2014., str. 54.).

([29]) Članak 52. stavak 2. Uredbe o FEAD-u.